

**Islands præsident,
Ólafur Ragnar Grimssons
tale i forbindelse med
Dansk-Islandsk Samfunds jubilæum
i København
den 8. januar 2016**

Deres Kongelige Højheder
Deres Excellencer
Kære gæster

Det er en sand hæder og en fornøjelse at være med til at fejre denne betydningsfulde begivenhed, og jeg bringer jer gode hilsener fra den islandske nation og tak for det store bidrag Dansk-Islandsk Samfund har ydet til den gode forbindelse og venskabet som længe har været karakteristisk for vore lande.

Hver dag bliver den islandske præsident mindet om den stærke tilknytning til Danmark, når han tager på arbejde i det historiske sæde, Bessastaðir. Det ældste hus på sædet, Bessastaðastofa, var for to hundrede år siden hjemsted for den ansete skole, som forberedte unge mænd til videreuddannelse på Københavns Universitet; en dygtig flok mænd, som i løbet af det skæbnesvangre 19. århundrede vævede uddannelsen i København sammen med den islandske kultur og historie, ryddede vejen for nye litterære vinde, videnskaber og kampen for selvstændighed.

Arkæologiske fund på Bessastaðir gav os for et kvart århundrede siden et nyt syn på Kongsgården, det gamle sæde for embedsmænd, som i århundrede styrede Island i kongens mandat. Maleriet af Frederik Sørensen, som hænger på hovedvæggen i receptionslokalet, vidner om Hans Majestæt Kong Kristjan den IX's berømte tur, da Majestæten deltog i afholdelsen af festlighederne på Tingvallasletten i 1874 i anledning af tusindeåret for Islands bebyggelse. Kongen kom også dengang med gaver, idet han gav Islændingene deres første forfatning, som udgjorde landets nye grundlov.

Ja: så stærk og omfattende er forbindelsen og de historiske rødder, at det er umuligt at varetage embedet som Islands præsident uden at det skaber

bevidsthed om nationens historie og den stærke påvirkning Danmark har haft på den.

Da Dansk-Islandsk Samfund blev grundlagt for hundrede år siden - en tid hvor Islands suverænitet inden længe ville være en realitet, hvor nye tider ændrede på relationen mellem de to nationer - var der en udstrakt vilje til at tilpasse relationerne til de nye omstændigheder, satse på dem, styrke venskabet og prioritere uddannelse, kultur, videnskab og oplysning i begge lande.

Dansk-islandsk Samfunds historie er på den måde tæt knyttet til historien om Islands suverænitet og senere oprettelsen af Den islandske Republik og har haft en stor indflydelse på, at de to nationer, som tidligere tog livtag om forskellige uenigheder, nu over lang tid har været et godt forbillede for andre nationer på et nært venskab og et kreativt samarbejde.

Forholdet mellem Island og Danmark fik et nyt afsæt, som var af stor betydning, da Islands suverænitet blev en realitet, og islændingene efter etableringen af republikken sloges med udfordringen om at sande for omverdenen og sig selv, at de kunne stå på egne ben, at et af de lande med færrest indbyggere i Europa, et land præget af fattigdom, kunne etablere sig som en selvstændig nation.

Arven fra fristatens guldalder, historier og digte, den klassiske litteratur, var sammen med sproget på én måde grundlaget for islændingenes stærke bevidsthed om selvstændighed, og derfor havde løsningen af sagen om håndskrifterne så stor en betydning. Tilbageleveringen af de første håndskrifter Konungsbók Eddukvæða og Flateyjarbók, blev fejret som en national begivenhed; tusinder hyldede det danske inspektionsskib Vædderen, da det lagde til i havnen i Reykjavik.

Den generøsitet og det venskab danskerne viste ved at tilbagelevere håndskrifterne er et helt særligt eksempel i verdenshistorien, og derfor var det os islændinge en stor glæde, da Hendes Majestæt Dronning Margrethe i 2013 deltog i højtideligheden til minde om håndskriftsamleren Arni Magnússons 350 års fødselsdag.

Udover at deltage i højtideligheden i Nationalteateret besøgte Majestæten det gamle og agtværdige bibliotek i Hverfisgata, en bygning som er et smukt vidnesbyrd om dansk indflydelse på islandsk bygningskunst, og fik dér overrakt det første eksemplar af det store værk ”København – Islands hovedstad i 500 år” af historikerne Guðjón Friðriksson og Jón Þ. Þór. Her er tale om et væsentligt historisk værk, som også har ærinde til danskerne, og Dronning Margrethe udtrykte da også ved denne lejlighed et håb om, at værket ville blive oversat til dansk; en unik kilde om de to nationers følgeskab igennem fem århundreder.

Dansk-Islandsk Samfund har i lang tid været et vigtigt sted for at dyrke et frugtbart samarbejde, diskutere nye ideer, samle kræfterne for at igangsætte gode fælles projekter. Dansk-Islandsk Samfund har været initiativtagere til mange begivenheder, forelæsninger og festivaler. Mange af de taler og foredrag, som har været holdt på møderne i Dansk-Islandsk Samfund, har været vigtige bidrag til at styrke det venskabelige forhold mellem de to nationer; genfortolke forbindelsen; sætte nyt lys på historien og fremtidige projekter.

Dansk-Islandsk Samfund har også forsat med at dyrke litteraturen, både den nye og den ældre, men digtningen er måske, når alt kommer til alt, også livsnerven i forholdet mellem os. Derfor passede det udmærket, at det var Dansk-Islandsk Samfund der stod for udgivelsen af en oversættelse af et udvalg af Jónas Hallgrímssons digte i forbindelse med forfatterens 200 års fødselsdag i 2007 under titlen "Landet er fagert". Bogen er forsynet med en grundig introduktion skrevet af forfatter og tidligere redaktør Matthías Johannesson.

De legater som Dansk-Islandsk Samfund har uddelt til islandske studerende har også haft en stor betydning, og i den forbindelse har bidragene fra A.P. Möller og Hustru Chastine Mc-Kinney Møllers Fond til almene Formål været generøse, ligesom den støtte fonden har givet til andre dansk-islandske projekter.

Der er derfor mange ting at takke for på denne festdag og Dansk-Islandsk Samfund kan på sit hundrede års jubilæum se tilbage i tiden med glæde og stolthed; hente inspiration og kræfter fra tidligere tider og bruge dem til at skabe nye landvindinger.

Fremtiden vil være præget af hurtige ændringer; verden undergår år for år store forandringer, men trods det vil venskabet mellem Island og Danmark fortsætte med at blive styrket. I dag bygger forholdet måske endda på flere dimensioner end tidligere. Innovation inden for litteratur, videnskab, teknik, erhvervsliv og sociale forhold giver os stof nok til at styrke og udvikle det gamle venskab.

Dansk-Islandsk Samfund har fungeret som forum for de folk, som vil gøre sit yderste for at dyrke dette venskab, og sådan vil det forhåbentlig også være i fremtiden.

Jeg vil her i aften overbringe de hjerteligste lykønskninger og tak fra hele den islandske nation i forbindelse med det betydningsfulde jubilæumsår.